

	<p style="text-align: center;">СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІТОМЕЛІОРАЦІЯ ҐРУНТУ»</p> <p style="text-align: center;">Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський) Спеціальність: <u>201 «Агрономія»</u> Рік навчання: <u>2-й</u>, семестр <u>3-й</u> Кількість кредитів ECTS: 5 Назва кафедри: <u>Рослинництва, селекції та</u> <u>біоенергетичних культур</u> Мова викладання: <u>українська</u></p>
<p style="text-align: center;">Лектор курсу</p>	<p style="text-align: center;">д. с.-г. н., доц. Гетман Надія Яківна</p>
<p style="text-align: center;">Контактна інформація лектора (e-mail)</p>	<p style="text-align: center;"><u>nadia.getman52@gmail.com</u></p>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Фітомеліорація ґрунту» є вибірковою компонентою ОПП Агрономія. Загальний обсяг дисципліни 150 год.: лекції - 26 год.; практичні заняття - 24 год., самостійна робота - 100 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, консультації.
Підсумковий контроль – залік.

ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- при вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін (пререквізитів): «Ґрунтознавство з основами геології», «Ботаніка».

- Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися при вивченні таких дисциплін: «Рослинництво», «Кормовиробництво і луківництво», «Землеробство».

ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Призначення навчальної дисципліни

Дисципліна спрямована на забезпечення фундаментальної і практичної професійної підготовки в області теорії і практики збереження довкілля, охорони ґрунтів, шляхом створення захисних лісових насаджень та рослинних систем і збільшення виробництва сільськогосподарської продукції.

Мета вивчення навчальної дисципліни. Метою дисципліни «Фітомеліорація ґрунту» є вивчення впливу рослинних систем на поліпшення ґрунтових умов і довкілля, відновлення порушених деградованих ландшафтів створенням різних видів захисних рослинних і лісових систем, їх просторовим розміщенням у агроландшафтах та управлінням оптимізованими агроландшафтами.

Завдання вивчення дисципліни: під час вивчення навчальної дисципліни "Фітомеліорація ґрунту" студенти отримують теоретичні знання та практичні навички про будову та особливості конструювання різного типу фітомеліоративних рослинних систем їх впливу на навколишнє середовище, екологічнобіологічні особливості найперспективніших рослин-меліорантів та їх використання у посівах і насадженнях різного призначення.

У задачу вивчення фітомеліорації ґрунту входять питання відновлення порушених деградованих агроландшафтів засобами фітомеліорації ґрунту, формування різних категорій захисних рослинних систем, лісових насаджень на землях, що не використовуються у сільському господарстві, раціональній організації агроландшафтів з їх рослинними компонентами, основам ведення агрофітомеліоративного моніторингу та застосуванням географічних інформаційних систем у фітомеліоративних дослідженнях.

Інтегральна компетентність (ІК) – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з агрономії, що передбачає застосування теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетенції (ЗК):

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетенції (ФК):

ФК 1. Здатність використовувати базові знання основних підрозділів аграрної науки (рослинництво, землеробство, селекція та насінництво, агрохімія, плодівництво, овочівництво, ґрунтознавство, кормовиробництво, механізація в рослинництві, захист рослин).

ФК 3. Знання та розуміння основних біологічних і агротехнологічних концепцій, правил і теорій, пов'язаних із вирощуванням сільськогосподарських та інших рослин.

ФК 4. Здатність застосовувати знання та розуміння фізіологічних процесів сільськогосподарських рослин для розв'язання виробничих технологічних задач.

ФК 8. Здатність розв'язувати широке коло проблем та задач у процесі вирощування сільськогосподарських культур шляхом розуміння їх біологічних особливостей та використання як теоретичних, так і практичних методів.

ФК 9. Здатність управляти комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у конкретних виробничих умовах.

Програмні результати навчання (РН):

РН 4. Порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення у галузі агрономії;

РН 6. Демонструвати знання й розуміння фундаментальних дисциплін в обсязі, необхідному для володіння відповідними навичками в галузі агрономії;

РН 9. Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, а також культивування об'єктів і підтримання стабільності агроценозів із збереженням природного різноманіття;

РН 11. Ініціювати оперативне та доцільне вирішення виробничих проблем відповідно до зональних умов;

РН 13. Проектувати та організовувати заходи вирощування високоякісної сільськогосподарської продукції відповідно до чинних вимог;

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, робота з інформаційними джерелами), робота в команді (реалізується через: метод проєктів), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проєктів).

План вивчення навчальної дисципліни

№ з/т	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Загальні відомості про меліорацію.	2	2	7
2	Природна фітомеліорація. Особливості динаміки фітоценозів на девастрованих землях.	2	2	10
3	Фітомеліорація ґрунту як наука.	2	2	7
4	Фітомеліорація агроценозу. Сільськогосподарська фітомеліорація.	2	2	7
5	Інженерно-захисна фітомеліорація	2	2	7
6	Агрофітомеліорація. Поняття про фіторослинні культури, їх типи. Визначення фітокультурної площі.	2	2	7
7	Технологія та методи створення меліоративних фітокультур та схеми змішування рослинних систем. Вплив рослинних угруповань на навколишнє середовище.	2	2	10
8	Архітектурно-планувальна фітомеліорація ґрунту.	2		7
9	Естетична та рекреаційна фітомеліорації. Природна фітомеліорація.	2	2	7
10	Оптимізація ценоз-меліорантів. Санітарно-гігієнічна фітомеліорація.	2	2	7
11	Фітомеліоративні посіви сільськогосподарських культур: багаторічні трави, однорічні трави і проміжні культури, озимі та ярі зернові, кормові просапні культури.	2	2	10
12	Протиерозійні рослинні системи, лісові насадження. Посіви та насадження на пристоківних схилах.	2	2	7
13	Протиерозійні посіви та насадження на гідрографічній мережі. Яружні рослинні посіви. Фітомеліорація в умовах гірської ерозії та селевих потоків.	2	2	7
	Разом	26	24	100

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання (гугл-презентації).

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал освітньої компоненти, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виносяться на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Під час роботи над індивідуальними завданнями, не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними.

Види самостійної роботи

№ п/п	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Підготовка до практичних занять	30	щотижнево	Усне та письмове опитування
2	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	20	щотижнево	Усне та письмове опитування
3	Індивідуальні завдання	20	2 рази на семестр	Спостереження за виконанням, обговорення, виступ з презентацією, усний захист
4	Підготовка до контрольних робіт та тестування	30	2 рази на семестр	Тестування, або тестування у системі Moodle
Разом		100		

Список основної та додаткової літератури

Основна:

1. Кучерявий В.П. Фітомеліорація. Світ, 2003. 540 с.
2. Філіпова Л.М., Стадник А.П., Мацкевич В.В. та ін. Урбоекологія та фітомеліорація: навчальний посібник. Біла Церква, 2018. 214 с.
3. Голубець М. А. Основи відновлення функціональної суті карпатських лісів. Ін-т екології Карпат НАН України. Львів : Манускрипт, 2016. 143 с.
4. Калінін М.І., Мельник О.С. Теоретичні основи лісових меліорацій. Світ, 1991. 262 с.
5. Морозов В.В. Ландшафтні меліорації: навчальний посібник. Видавництво ХДУ, 2007. 224 с.

Додаткова :

1. Фітоєкологія з основами лісівництва : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 2010. 388 с.
2. Савосько В. М. Меліорація та фіторекультивация земель : навч. посіб. Криворізь. держ. пед. ун-т. Діоніс, 2011. 187 с.
3. Місевич О. В., Влащук А. М., Шапарь Л. В., Конащук О. П. Водоспоживання рослин буркуну білого сорту Південний залежно від застосування препаратів Трефлан 480 та Пульсар 40 в умовах Південного Степу України. Наукові доповіді НУБІП України. Агрономія : Електронний науковий фаховий журнал. 2019. № 2 (78). 34-45.

Контроль і оцінка результатів навчання

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	5
2	Участь у роботі на практичних заняттях	6
3	Виконання домашніх завдань	3
4	Виконання контрольних робіт, тестування	10
5	Індивідуальні та групові творчі завдання (вирішення і письмове оформлення завдань, схем, діаграм, інших робіт графічного характеру; презентації за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проекти)	6
Всього за атестацію 1		30
Атестація 2		
6	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	5
7	Участь у роботі на практичних заняттях	6
8	Виконання домашніх завдань	3
9	Виконання контрольних робіт, тестування	10
10	Індивідуальні та групові творчі завдання (виконання гугл-презентації, презентації за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проекти)	6
Всього за атестацію 2		30
11	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності	10
Підсумкове тестування		30
Разом		100

Шкала оцінки знань здобувача

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
66-74	D	
60-65	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він не допускається до заліку. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками контрольних заходів є виконання індивідуальної творчої роботи (презентації).

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Участь у дискусіях на лекційних та практичних заняттях, виконання контрольних робіт, індивідуальні та групові творчі завдання, тестування	Критерії оцінювання
90-100%	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
75-89%	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
60-74%	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
35-59%	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
16-34%	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0-15%	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.